

TESTOVÁ
FORMA

A

Meno:

Priezvisko:

Test zo slovenského jazyka a literatúry

Celoslovenské testovanie žiakov 5. ročníka ZŠ

T5-2018

KÓD TESTU

3400

Milé žiačky, milí žiaci,
máte pred sebou test zo slovenského jazyka a literatúry.

- Test obsahuje 3 ukážky a 30 testových úloh.
- Úlohy 01 – 21 sa vzťahujú na ukážky.
- Úlohy 22 – 30 sa nevzťahujú na ukážky.
- V teste je:
 - 20 úloh s výberom jednej správnej odpovede zo štyroch možností A, B, C, D,
 - 10 úloh s tvorbou krátkej odpovede.
- Svoje odpovede zapisujte priamo do testu. Ak niektorú úlohu neviete vyriešiť, pokračujte v riešení ďalšej úlohy. Do odpoveďového hárka zapisujte odpovede až vtedy, keď ste presvedčení, že ich už nebudete meniť.
Prosím, píšete čitateľne.
- **Hodnotenú budú len odpovede správne zapísané v odpoveďovom hárku.** Každá správna odpoveď bude hodnotená 1 bodom.
- Pri zapisovaní odpovedí používajte pero, ktoré píše namodro.
- Pracujte sústredene a každú úlohu si pozorne prečítajte.
- Na vypracovanie testu máte 60 minút.

Prajeme vám veľa úspechov.

Ukážka 1

Bratislavské gobelíny

Keď 23. októbra 2008 prišla k nám na návštevu anglická kráľovná Alžbeta II., jej želaním bolo pozrieť si gobelíny v bratislavskom Primaciálnom paláci. Ešte prv, ako si povieme prečo, urobme si malý test.

Čo sú gobelíny?

- a) cudzokrajné kvety,
- b) staré hudobné nástroje,
- c) ručne tkané nástenné obrazy.

Ak ste zakrúžkovali písmeno ____, odpovedali ste správne.

Bratislavské gobelíny utkali v rokoch 1628 – 1630 v anglickej kráľovskej manufaktúre v meste Mortlake pri Londýne. Objednal si ich miestny kráľ Karol I. Dlhو sa z nich však netešil, pretože prišiel o život. Šesť prekrásnych tkaných obrazov neskôr kúpila rodina francúzskych obchodníkov so starožitnosťami. A keďže sa tí starožitníci volali Gobelinovci, ručne tkané nástenné obrazy sa odvtedy začali nazývať gobelíny.

Ako sa anglické gobelíny dostali do Bratislavy? Šli z ruky do ruky, vlastne z paláca do paláca, až jedného dňa ich pre svoje bratislavské zimné sídlo, dnešný Primaciálny palác, pravdepodobne kúpil kardinál Jozef Batányi.

Vzácné gobelíny, znázorňujúce najslávnejší starogrécky ľúbostný príbeh, boli jeho pýchou i pýchou jeho nástupcov.

Slovníček

starožitník – obchodník so starožitnosťami

Na ukážku 1 sa vzťahujú úlohy 01 – 07

01. V ukážke sa tvrdí, že gobelíny boli utkané

- A** kvôli zobrazeniu ľúbostného príbehu.
- B** na objednávku anglického kráľa.
- C** do zbierky rodiny Gobelinovej.
- D** ako dar anglickej kráľovnej.

02. Pod ktorým písmenom sa ukrýva správna odpoveď na otázku z úvodu ukážky?

03. Na základe ukážky vyber pravdivé tvrdenie.

- A** Gobelíny zdobili len jedno miesto, a to Primaciálny palác.
- B** Rodina Gobelinovcov zapožičiavala gobelíny mnohým palácom.
- C** Gobelíny zdobili niekoľko palácov, a nakoniec ostali v Primaciálnom.
- D** Kráľovná Alžbeta II. darovala gobelíny Primaciálnemu palácu v roku 2008.

04. V ktorej možnosti je správne určená časová postupnosť ukážky?

A

1. Kráľova objednávka.
2. Francúzski obchodníci.
3. Kardinálova kúpa.

C

1. Úmrtie kráľa.
2. Miesto výroby.
3. Primaciálny palác.

B

1. Rok výroby.
2. Bratislavské sídlo.
3. Putovanie gobelínov.

D

1. Rodina Gobelinovcov.
2. Jozef Batányi.
3. Karol I.

05. V ktorej možnosti sú uvedené obe kľúčové slová zo zvýraznenej časti ukážky?

- A** Karol I., starožitníci
- B** Alžbeta II., Primaciálny palác
- C** bratislavskí obchodníci, Londýn
- D** Gobelinovci, Jozef Batányi

06. Ktoré vlastnosti má ukážka?

- A** vecný text, fantastický
- B** umelecký text, ilustrovaný
- C** vecný text, informačný
- D** umelecký text, humorný

07. Z nasledujúcej vety vypíš slovom základnú číslovku.

Keď 23. októbra prišla k nám na návštevu anglická kráľovná Alžbeta II., jej želaním bolo pozrieť si šesť gobelínov.

Ukážka 2

O dverách, za ktorými sa skrýva šťastie

Chcel sa raz oženiť jeden princ, a tak poprosil otca, aby mu našiel ženu.
„Rád ti ju nájdem,“ povedal kráľ, „ale mala by to byť pravá princezná – a takej u nás niet. Možno sa však prihlási nejaká princezná zo vzdialenejších končín.“

Kráľ vyhlásil konkurz a čoskoro sa začali hrnúť princezné. Nebolo dňa, aby sa nejaká iná neprihlásila, ale keď preskúmali jej pôvod a pátrali po šľachtickom rodokmeni, vždy sa ukázalo, že to pravá princezná nie je a museli ju poslať tam, odkiaľ prišla.

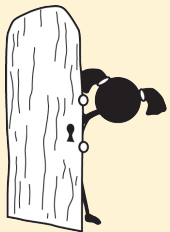
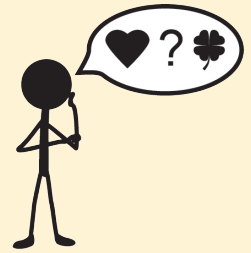
„To je smola,“ lamentoval princ. „Možno sa napokon vôbec neožením.“

„Nemaj strach, synček,“ upokojovala ho matka. „Skôr, ako sa nazdáš, sa pravá princezná objaví. Šťastie sa často skrýva za dverami, len mu ich treba otvoriť.“

Askutočne – potvrdili sa slová kráľovnej.

Raz večer, keď dulo a lialo tak, že strechy bralo, zabúchal ktosi na bránu kráľovského zámku. Sluhovia bránu otvorili a dnu vstúpila čarokrásna dievčina, ktorá sa dožadovala, aby ju hneď a zaraz zaviedli za kráľom.

A ďalej sa to už dá rozprávať ako *Rozprávka o princeznej na hrášku* – a tú predsa pozná každý. Aj vy.

Na ukážku 2 sa vzťahujú úlohy 08 – 14

08. Ako často sa podľa ukážky hlásili princezné na konkurz?

- A** ojedinele
- B** dennodenne
- C** podchvíľou
- D** týždenne

09. Z podčiarknutej vety ukážky vypíš príslovku.

10. Podľa ukážky, keď prišla pravá princezná, bolo

- A** zamračené popoludnie.
- B** veterné dopoludnie.
- C** chladná noc.
- D** daždivý večer.

11. Na základe ukážky vysvetli význam nasledujúcej vety.

Šťastie sa často skrýva za dverami, len mu ich treba otvoriť.

- A** Keď chceš vojsť do domu, musíš otvoriť dvere.
- B** Šťastný je len ten, kto sa neskrýva za dverami.
- C** Každý si k svojmu šťastiu musí dopomôcť sám.
- D** Šťastie sa rado skrýva za zatvorenými dverami.

12. Princ v ukážke *lamentoval*, lebo

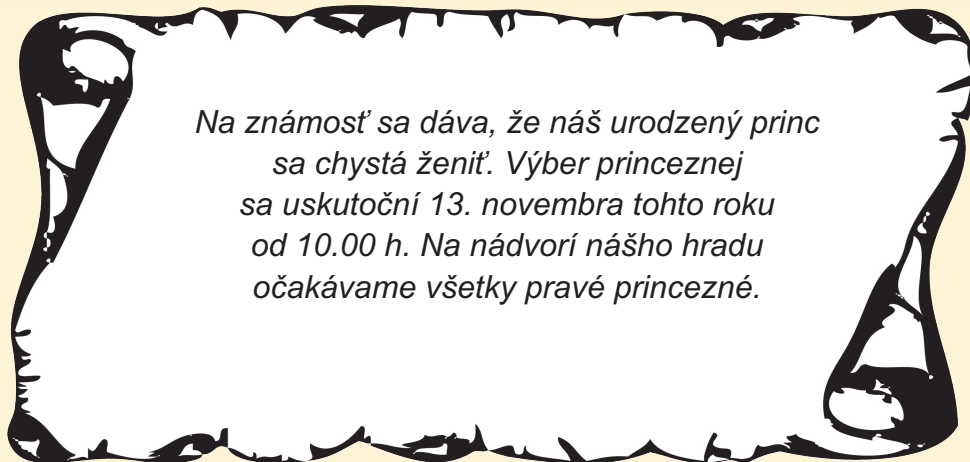
- A** sa nechcel ženiť.
- B** bol nerozhodný.
- C** prišli nepravé princezné.
- D** prišli nádherné princezné.

„To je smola,“ lamentoval princ. „Možno sa napokon vôbec neožením.“ „Nemaj strach, synček,“ upokojovala ho matka. „Skôr, ako sa nazdáš, sa pravá princezná objaví. Šťastie sa často skrýva za dverami, len mu ich treba otvoriť.“

13. Uvedená časť ukážky je

- A** interview s princeznou.
- B** interview s princom.
- C** dialóg princeznej s kráľovnou.
- D** dialóg princa s kráľovnou.

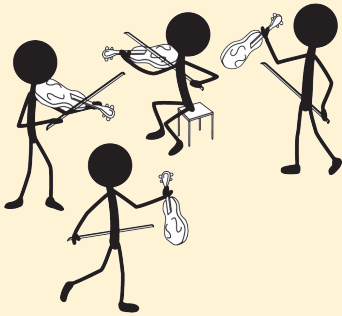
14. Na hradnej bráne visel papier, na ktorom bolo napísané:

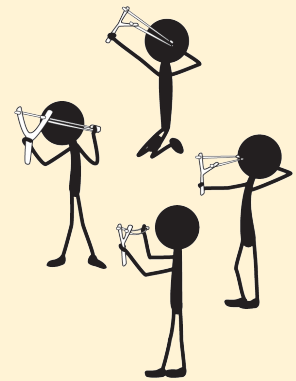
Ktorý slohový útvar predstavuje ukážka? _____

Ukážka 3

Daniel Hevier Nevýchovný koncert

Bola tam celá škola všetky decká
Sólista prišiel kvôli tomu z Grécka
a žiaci boli usmiati a milí
ticho sa na stoličky usadili
Len čo sa majstri dotkli struny slákom
začal sa súboj Hudba proti Žiakom
Domáci dupú ostreľujú hostí
Darmo sa školník hnevá že sú sprostí
Ten malý chlapík čo hral prvé husle
ten samý prvý za kulisy ušiel
Z kvarteta teda ostalo len trio
statočne bráni rytmus s harmóniou
Obecenstvo však ďalšie pikle kulo
Z troch hudobníkov ostalo len duo
Keď prišli strely s paprikou a soľou
aj z toho dua ostalo len sólo
Ten statočný hráč robil čo sa dalo
aby sa ďalej na koncerte hralo
Keď ho však lotri prekvapili peckou
praskli mu nervy a tiež struna éčko
Posledné tóny Beethovena slabli
Tentoraz opäť vyhrali tí diabli
Na svetle žiaci tichí ako ovce
Skončil sa jeden nevýchovný koncert
Papapapááááá...

Na ukážku 3 sa vzťahujú úlohy 15 – 21

15. Ukážka sa nazýva *Nevýchovný koncert*, lebo hovorí

- A** o huncútvstve žiakov.
- B** o huncútvstve hudobníkov.
- C** o majstrovstve hudobníkov.
- D** o hudobnom umení.

16. Vypíš z ukážky prirovnanie.

17. Hudobní majstri v ukážke hrali

- A** na dychových hudobných nástrojoch.
- B** na klávesových hudobných nástrojoch.
- C** na bicích hudobných nástrojoch.
- D** na sláčikových hudobných nástrojoch.

18. V ukážke sa hovorí, že „Z troch hudobníkov ostalo len duo“.

Znamená to, že

- A** ostali len traja hudobníci.
- B** ostali len dvaja hudobníci.
- C** ostal len jeden hudobník.
- D** neostali žiadni hudobníci.

19. Ustálené slovné spojenie *kuť pikle* z ukážky znamená

- A** kovať železo.
- B** vymýšľať hudbu.
- C** chystať nástrahy.
- D** kuť podkovu.

20. Ktoré slovné spojenie súvisí so slovom *kulisy*?

- A** športová hra
- B** divadelná hra
- C** rozhlasová hra
- D** spoločenská hra

21. Z podčiarknutých veršov v ukážke vypíš slová, ktoré sa rýmujú.

Úlohy 22 – 30

22. V ktorej možnosti sú všetky slová napísané pravopisne správne?

- A** hrýzol, prizýval, ovisol
- B** mihal, osyrel, pyšný
- C** vydobil, rýbezle, zrýchlil
- D** sýpka, obylie, mysliteľ

23. V nasledujúcej vete nahraď podstatné mená zámenami.

Pišta slúžil u zemepána.

- A** on, jemu
- B** on, nemu
- C** on, jeho
- D** on, neho

24. Napíš pád podstatného mena stredného rodu z nasledujúcich veršov.

*víta hostí vo dvorane
v plnom brnení*

25. V nasledujúcom dialógu napíš sloveso v zátvorke v správnom tvare.

*Kráľ: Kedy (zájsť) _____ rytier k Studni lásky?
Princezná: Včera.*

26. V ktorej možnosti patria obidve podčiarknuté slová k ohybným slovným druhom?

- A** Anička je pastierkou vzácnych husí.
- B** Zapriaha silného koníka do koča.
- C** Pišta ho veľmi ťažko nesie na chrbte.
- D** Je to veľmi vidieť na ich pupkoch.

27. V ktorej možnosti je slovo s neslabičnou predponou?

- A** privolám
- B** vzlietajú
- C** vydáme
- D** zapriaha

28. Vypíš z nasledujúcich veršov spojku.

*Z horúcej lásky
pečie chlieb
a jedia ho vždy dvaja.*

29. Vypíš z nasledujúcich slov to, v ktorom dochádza pri výslovnosti k spodobovaniu hlásky **v**.

vlak, navždy, návšteva, vnuk

30. V ktorej možnosti je zhodné usporiadanie uvádzacej vety a priamej reči ako v nasledujúcej vete:

„Hviezdička,“ zavolala, „nože prileť ku mne bližšie!“

- A** uvádzacia veta, priama reč, priama reč
- B** priama reč, uvádzacia veta, priama reč
- C** priama reč, uvádzacia veta, uvádzacia veta
- D** uvádzacia veta, priama reč, uvádzacia veta

KONIEC TESTU

Použitá literatúra

FELDEK, Ľ.: *Dvere do rozprávok*. Praha: Columbus Holdings, spol. s. r. o., 2013, s. 69. ISBN 978-80-87588-34-5.

HEVIER, D.: Nevýchovný koncert. In: *S deťmi sa dá dohodnúť*. Bratislava: Trio Publishing, 2015, s. 119. ISBN 978-80-8170-021-7.

SLIACKY, O.: *Divy Slovenska nielen pre deti alebo Vlastiveda ako lusk*. Martin: Matica slovenská, 2013, s.124 – 125.
ISBN 978-80-8128-078-8.

SLIACKY, O.: *Divy Slovenska nielen pre deti alebo Vlastiveda ako lusk*. Martin: Matica slovenská, 2013, s.154.
ISBN 978-80-8128-078-8.

Z didaktických dôvodov boli ukážky upravené.

© Ilustrácie: Mgr. Martina Cibulíková